

Ljubljano. Vsi narodni nasprotniki bi se veselili, ko bi v Ljubljani imeli zastop iz neznanih ljudij. Mislimo, da se ljubljanski volilci ne bodo dali zapeljati in bodo rešili čast bele Ljubljane, kakor so jo že večkrat.

Politični pregled.

Istrske volitve. — Govori se, da so se vlada in pa Italijani v Istri sporazumeli in jih bode vlada podpirala pri volitvah. In popolnoma neverjetno to tudi ni. Vlada očitno hoče ohraniti prvenstvo Italijanom na Primorskem, kar pač že to dokazuje, da pusti Rinaldinija še vedno na svojem mestu v Trstu. Deželna vlada je tudi odklonila prošnjo slovanske stranke, da bi se volitve volilnih mož ne vršile v italijanskih mestih, kjer je vsled pritiska Italijanov vsaka svobodna volitev nemogoča. Če so le Italijani obljubili, da nekaj časa ne bodo naravnost napadali državne avtoritete, pa je gotovo koalicijska vlada jim obljubila pomoč. Seveda Italijani dolgo ne bodo držali besede. Pokazali bodo kmalu svojo predrznost. Vlada se pa ne upa proti njim ničesa storiti, ker se boji za koalicijo. Če sedaj nima zadostno večino za izvršitev vseh svojih nalog, če pojde Coroninijevi klub z nekateri levičarji v opozicijo, pa je konec koalicijske slave.

Konservativci in koalicijska. — Grof Hohenwart napenja vsa sila, da bi ohranil koalicijo. Po svojih glasilih razglaša, da ni najmanjšega povoda za razkol v konservativnem klubu. Pa tudi Dipauli ni imel nobenega pravega povoda izstopiti iz kluba. Štajerski konservativci so pač še vedno za zvezo z liberalci, kakor je razvidno iz pisave njih glasila. Tirolei in Gornjeavstrijci se iz strahu pred protisemiti in nemškimi nacionalsci ne upajo prav trdno držati se liberalcev. Volilne reforme koalicijska pač ne bode izvršila, a obdržati se pa utegne le do novih volitev. Konservativcem je le na tem, da bi se volitve vršile po starem volilnem redu. Liberalci tudi po volilni reformi ne hrepene, temveč jim je le za davčno reformo, da spravijo ž njo petakarje ob volilno pravico. Odločitev prinese pač še le nove volitve.

Konservativci in protisemitje. — Glasilo štajerskih konservativcev nadaljuje svojo borbo proti krščanskim socialistom in daje naravnost razumeti, da so mu ljubši nemški liberalci. Pa tudi nekatera druga konservativna glasila se že zaganjajo v krščanske socialiste. Vidi se, da te gospode jezi, da so se zmotili, ko so sami začeli delati za krščanski socializem. Misli so, da bodo krščanski socialisti jih brezpogojno podpirali in da bodo le ondi nastopili, kjer konservativci ne morejo nič škodovati. Ko pa krščanski socialisti samo dostojno postopajo, je pa jeza v konservativnem taboru. Vatikansko glasilo „Osservatore Romane“ pa jako laskavo piše o krščanskih socialistih, kar pač jasno kaže, da kardinal grof Schönborn s svojim potovanjem ni ničesa opravil v Rimu. Sploh je pa po časopisih vse utihnulo o tej misiji, ki je imela uničiti krščanske socialiste.

Srbija. — Opetovano se je že napovedal prihod kraljice Natalije v Belgrad. Sedaj hoče postati ta vest istinita. Razkraljica Natalija pride v Belgrad začetkom maja meseca. Pripravljajo se vlada, razni zastopi in društva, na sijajen vsprejem in velike slavnosti povodom njenega bivanja na Srbskem. Kraljica baje ostane do julija meseca ondi. Če je torej prišlo do sporazumljenja mej Milanom in Nataljo in kraljica zopet pride v domovino, iz katere je bila segnana, bi pač bilo pričakovati, da se i drugi žalostni odnošaji v Srbiji izboljšajo. Složnega in koristnega dela v prospeh kraljevine potreba je mej krono, vlado in ljudstvom.

Francija. — Socijalistiški občinski zastop v Roubaix je prepovedal duhovnikom v popolni opravi peš hoditi delit sv. popotnico. Ogrniti se morajo vselej s plaščem. To svojo prepoved utemeljuje občinski zastop s tem, da je dolžnost

oblastvom ljudstvo varovati pred slabimi vtisi. Na človeka namreč naredi to, ko vidi duhovnika v popolni cerkveni opravi, z ministrantom spredaj svetilnico in zvončkom v roki, posebno slab vtis in človek nehote mora misliti na smrt. Tega je treba ljudi varovati. Da bi bili pač socialisti tudi toli premeteni, da bi znali smrti sami prepovedati pristop k njim.

Kuba. — Avtonomična stranka na Kubi, ki hoče samosvojo upravo za otok in k večjemu to odobrava, da Španija iz doma pošlje svojega namestnika, vse druge službe pa, da je oddati domačinom, je izdala te dni v tem smislu neko okrožnico do naroda. Zmerna stranka hoče ustavno zvezo, je torej za sedanje razmere. Reformisti hočejo, da se vseh 6 pokrajinskih skupščin, ki sedaj obstoje na Kubi, spoje v eno samo nasebinsko, čemur se Španija odločno ustavlja. Vse te tri stranke niso deležne ustaje in le separatisti, večinoma zamorci so za popolno odločitev od Španije.

Obrtnija.

Preosnova obrtnega reda.

V poslednji seji pred velikonočnimi prazniki je državni zbor razpravljajal o Luegerjevemu predlogu, da naj se hitro zbornici predloži predloga novega obrtnega reda. Večina je vsprejela ta predlog, da si je poprej bila odklonila jednak predlog Mladočeha Adameka.

Nekateri konservativni poslanci glasovali so za ta predlog, ki so poprej glasovali proti Adamekovemu predlogu. Gospodje se niso upali menda nase vzeti vse odgovornosti, če se ta stvar odloži. Posebno jih je v zadrego spravil trgovski minister Wurmbrand. On je naznanil, da ima vlada že pripravljeno dotično predlogo, in jo predloži še v tej postavodajni dobi. Tega jedino zaradi tega ni storila, ker ima odsek še pet predlog obravnavati. Če se pomisli, da je minister že jedenkrat grajal, da obrtni odsek premalo dela, se je ta odgovor ravno tako glasil, vlada vam predlogo že predloži, a ne veruje, da bi jo rešili pri znani svoji počasnosti. Vso odgovornost je torej izvrnil na parlament, in to je zlasti na koalicenco, ker ti odločujejo v državnem zboru. Da bi se pa ne očitalo konservativcem, da so preprečili obrtno reformo, glasovali so nekateri konservativci za ta predlog.

Seveda zaradi tega še ne smemo pričakovati, da bode kaj iz vse obrtne reforme. Gospodom manjka dobre volje in za to bodo pa stvar v odseku mrcvarili in mrcvarili, kakor v pododseku volilno reformo. Ko iz vsega ne bode nič, bodo pa pri volitvah konservativci delali odgovorne liberalce, te pa morda konservativce, da se niso mogli sporazumeti. Sploh igra koalicijska neko jako čudno ulogo. Liberalci in konservativci se drug drugzega podpirajo, a na raznih shodih pa ti proti onim zabavljajo in nanj vso krivdo iz vračajo. Prebivalstvo se pa še ni toliko izbistrilo, da bi zmatrala koalicijska za celoto in za vsa njena dela delalo jednake odgovorne konservativce in liberalce. S tem bi naredili konec vsej komediji, ki jo oboji sedaj igrajo. Če se ne vjemajo, naj se pa ločijo.

Sedaj dobro vemo, da ni vlada kriva, če se obrtni zakon ne bode rešil, temveč parlament. Vlada ima pred-

loge pripravljene in sedaj je dolžnost državnega zbora, da jo reši. Trgovskemu ministru smo prav hvaležni, da je pokazal, kje je pravi vzrok oviri, da ne pridemo v nobene količkej ugodne obrtne reforme.

Seveda ko bi sledili po vrstah obeh strank pa bi kmalu se lahko prepričali, zakaj da odsek ne more rešiti obrtne stvari. Na obeh straneh bi našli ljudij, ki si kaj radi izkoristijo sedanje neurejene obrtne razmere. Posebno, če se določi, da se z rokodelskimi obrti ne bodo smeli pečati razne kapitalistične družbe, bi marsikomu to ne ugajalo, brez tega pa vsa reforma ne more nič koristiti. Zaradi tega bode pred volitvami treba gledati, da se izbero taki možje za poslance, ki ne bodo imeli taci koristij.

Obrtnijske raznoterosti.

Siva lesna namaka. Starejši mizarji so dajali lesu sivo barvo z namakanjem s čreslovo kislino, železnim vitri-jolom in golunom. Pozneje je podala kemija v smodni šiškovini (Pyrogallussäure) novo in boljše sredstvo za sivo barvanje lesa. V družbi z železnim vitri-jolom ta kislina kaj lepo pobarva les in goluna ni treba jemati na pomoč. Na svitlobi pa postane tako napojen les kmalu rujavkast in v teku let se je siva namaka spremenila v rujavkasto. Bolj trdna je siva barva, če vzamemo namesto smodne šiškove kisline navadno šiškovo kislino (Gallussäure). V novjšem času priporočajo barvilo, ki se dobiva v katranu in je na prodaj z imenom nigrosin. Raztopi 7 gramov nigrosina v 1 litru vode in s tem namaži les. Barva je srebrno siva jako lepa in vztrajna.

Kmetijstvo.

Zanemarjeno sredstvo za povzdigo kmetijstva.

Da dovedemo zemlji dušika, je dobro napeljavanje vode iz rek in potokov in pa nadanje vode višje ležečih zemljišč na travnike in njive.

Rastline morejo vsrkavati dušik le kot solitrovo kislino. Dušik v sebi imajoče snovi, se mora najprej premeniti v amonjak, na to pa v solitrovo kislino. Solitrove kisline pa ne posrka nobena prst, temveč z vodo gre v nižje plasti, v kolikor je sproti rastline ne porabijo in je tako za poljedelca zgubljena. V Angliji so izračunali, da na leto na enem hektarji 17 do 83 kilogramov dušika v vrednosti od 14 do 70 gld. odpelje vodo seboj. Ta voda pa pride potem zopet kot studenec in pride v potoke in reke. Za koliko milijonov vrednosti odpeljejo slednje leto reke dušika v morje. Iz povedanega je jasno, da je kaj umestno, če tako vodo porabimo za kmetijstvo,

Preiskave so pokazale, da solitrove kisline po tudi drugih snovij, ki jih ima v sebi taka voda, ne posrkajo najprej razne prsti in oddado rastlinam, temveč jih porabljaajo takoj korenine rastlin. Posebno dobro je nava-janje vode na travnike in polja, če rastejo na njih hitro rasteče rastline ali če je zemlja slaba, da manjka dušika. Tedaj rastline sproti porabljaajo dušik raznih rastlin. Pri

drugačnih razmerah še mnogo redilnih snovij odpelje voda v nižje plasti.

Zaradi tega je dobro primakati rastlinam, dokler rastejo, zlasti pomladi, ali v zgodnjem poletji. V Lombardiji baš z namakanjem dobe naravnost čudovito sena.

Rastline dušik namakalne vode še bolje izrabijo, ako se je jim dobro pognojilo s kalijevimi ali fosfornokislimi snovmi, ker rastline v nekem gotovem razmerji vsprejemajo vse redilne snovi. Če dobe več kalija in fosforne kisline, porabijo več dušika.

Posebno je koristno namakanje, kjer je gorkejša podnebje in lahka zemlja. Porabi naj se v taci krajih voda, če jo je le moč napeljati. S tem si več kakor podvojimo pridelke. Pred vsem je pa dobro namakati travnike, ker mnogi ljudje še ne znajo dovolj ceniti. Brez vode večkrat tudi druga gnojila dosti ne koristijo. Seveda je treba ozirati se tudi pri tem namakanju na potrebo. Premokrih vrtov ne gre namakati, ker bi le krmo spridili. Polja se pa seveda ne smejo namakati, kadar pridelki že cveto ali zore. Sicer je pa namakanje polja manj v navadi, kjer ne sejejo riža. Ravnati se je pri vsem po razmerah in to mora umni kmetovalec tudi malo sam preudariti.

Kmetijske raznoterosti.

Kakšna jajca so za valjenje? Za valjenje se naj vzamejo sveže, ne čez tri tedne stara jajca, lepe oblike in z gladko lupino. Biti morajo precej debela, da se izležejo močna piščeta. Posebno debela jajca se ne smejo dajati valiti, ker sta v njih po dva rumenjaka in piščeta, ki se iz njih izležejo, niso prav razvita, večkrat se pa ne izležejo.

Kako odvadiš krave, da se same ne sesajo? Trikrat na dan namaži kravi vime z vodo, v kateri si raztopil nekoliko aloa. Aloa se dobi po ceni v vseh drugerijah.

Poučni in zabavni del.

Deset let v Ameriki.

(Iz osebnih spominov Rusa P. Tverskega.)

VII.

(Dalje.)

Naposled je za prevažanje otrok v šolo in iz šole določeno 30.648 dolarjev stroškov. Pred desetimi leti teh stroškov še ni bilo in so nastali, da se olajša obiskovanje šole v redkonaseljenih krajih in da je mogoče vzdrževati šole za nezadostno število otrok. Ceneje je otroke voziti slednji dan, kakor pa vzdrževati dobro šolo za 2 ali 3 ljudi. Poročilo priporoča, da naj se še več izdaje v ta namen; pobijo mnenje nekaterih starišev, da je bolje imeti slabo šolo pa blizu, kakor dobro pa oddaljeno.

Svet za narodno izobraževanje mora pa tudi skrbeti za poduk slepih, gluhonemih in bebastih otrok. V letu, o katerem govori poročilo, se je izdalo za izobraženje gluhih učencev na taci specialnih šolah 35.337 dolarjev, za izobraževanje slepcev v jedni šoli 95.267 in bebecv v jedni šoli 153.529 dolarjev. Stroški so bili pokriti iz po-